

L'última de La Marina

L'última llibreria que queda als barris de La Marina-Zona Franca

|| Jesús Martínez

«No matarás, hijo, tú no matarás. Porque ningún hombre vuelve a ser el mismo después de haber quitado la vida a otro hombre.»

La novel·la de venjances *Tú no matarás*, de l'escriptora Julia Navarro, amenaça com una espasa a qui trobi refugi en l'única llibreria dels barris de La Marina-Zona Franca: la llibreria-papereria E. Navarro.

«El meu pare va obrir l'establiment el 1955. El va ajudar en la compra el seu oncle, Baurés, que ja treballava en una fàbrica de cartró fent carpetes, i aquí abans hi havia una espècie de gestoria. El meu pare es deia Enrique Navarro. Va néixer a Madrid, el 1932, i amb la guerra la família es va venir a Barcelona, fugint, encara que després algun acabaria empresonat al castell de Montjuïc», rememora Esther Navarro (Barcelona, 1964), un dofi de rostre llarg ratllat pel somriure, i que ja havia portat diversos comerços en el passat.

Actualment, Esther regenta el local, sobretot des que va morir el seu pare, el 1998. A vegades l'ajuda el seu germà, Enrique, l'altre ànima d'aquest comerç.

«Mira, en aquesta foto dels anys cinquanta es veu al meu pare i, en els expositors, els còmics de *El Capitán Trueno*, les Mariquita Pérez i el Juegos Reunidos Geyper», i se li il·lumina la cara, de costa a costa. «El meu pare es va casar amb Josefina Martí, i vivíem aquí, a la rebotiga. Hi havia una petita cuina, un lavabo i una cambra on es tiraven els matalassos.»

On el lavabo, la petita cuina i els matalassos, llibres.

Els llibres han anat guanyant terreny amb el pas dels anys.

Qualsevol títol, qualsevol novetat, qualsevol tostó, qualsevol aventura i qualsevol afició.

Les lletres que ens descriuen, que ens lleixen, que ens enalteixen, que ens enutgen i que ens fan pensar.

Els títols que en algun moment han viatjat fins a Navarro, i que hi han fet el seu niu fins que la mà santa els ha triat.

Tots els títols.

Cuaderno de Nueva York, de José Hierro: «Después de todo, todo ha sido nada, / a pesar de que un día lo fue todo».

Revolucionaris, d'Eric Hobsbawm: «Estem avui a la fi de l'època històrica del desenvolupament del socialisme que va començar amb el col·lapse de la Segona Internacional el 1914 i la victòria dels bolxevics a l'octubre de 1917».

La vieja sirena, de José Luis Sampedro: «Durante la tibia mañana de la primavera egipcia, ya próxima el verano, el mercado de los terceros días en Canope es una continua vibración de luz, color y vocerío».

Escolta la meua veu, de Susanna Tamaro: «Potser el primer senyal fos la tala de l'arbre».

El joc de l'àngel, de Carlos Ruiz Zafón: «Un escriptor mai oblida la primera vega-

► Esther Navarro, segona generació dedicada al negoci de la venda de llibres i la papereria.

Alejandro Flores

La llibreria-papereria E. Navarro, de 1955, és un dels comerços històrics dels barris de La Marina

Altres de tota la vida són la carnisseria Àngel i Montse, el bar Jaume, la farmàcia Germán Jiménez Andreu, la drogueria Ramiro López, l'estanc de Port...

Comparteixen els mateixos principis

Servei i atenció; Educació i honradesa; Dedicació i professionalitat; Haver aconseguit fer veritables amics entre la clientela

da que accepta unes monedes o un elogi a canvi d'una història».

L'últim cató, de Matilde Asensi: «Crear mons, personatges i històries utilitzant les paraules com eines és una activitat que només es pot portar a terme en solitud i, en el meu cas, a més, en silenci i a la nit».

L'estrella escarlata, de Nathaniel Hawthorne: «Una multitud d'homes barbuts de trista indumentària i grisos barrets d'alta copa punxeguda, entremesclada de dones tocades amb caputxes o bé destocades, es trobava congregada davant d'un edifici de fusta».

Seda, d'Alessandro Baricco: «Encara que el seu pare havia imaginat per a ell un brillant futur en l'exèrcit, Hervé Joncour havia acabat guanyant-se la vida amb una insòlita ocupació, tan amable que, per singular ironia, traslluïa un vague aire femení».

El crit silenciós, d'Ana Tortajada: «Tot just fa cinc dies que estic de tornada a Europa».

Les verges del paradís, de Barbara Wood: «Mira, princesa, allà al cel! Veus el cavall alat galopant pel firmament?».

En el nom de la rosa, d'Umberto Eco: «Era un bell matí de finals de novembre».

L'esposa del déu del foc, d'Amy Tan: «Cada vegada que la meua mare parla amb mi, comença a conversar com si ja estiguéssim enmig d'una discussió».

La plaça del diamant, de Mercè Rodoreda: «La cinta a la cintura semblava un ganivet».

El destí dels herois, de Chufo Llorens; els llibres del Club Geronimo Stilton; *Jo confesso*, de Jaume Cabré...

La gossa Xana lladra quan algú s'interessa per un mal llibre. Lladra poc.

Els veïns han triat E. Navarro com a punt d'informació: «Vull comprar-me un pis, em recomanes aquesta zona?» i «Quin joc li donaries a un nen de sis anys?» i «Saps

quan s'acaba la *nova normalitat*?... Com si Esther Navarro tingués una bola de vidre amb la qual predir el futur. Respostes: Sí. Transformers. No.

«Aquí venem llibres. Però durant anys el que més s'ha venut era material escolar, amb unes cues de por. I abans, fins i tot, el meu pare venia samarretes Abanderado, calçotets, i es feien arranjaments de mitges.»

I la premsa del dia, és clar: «Abans el repartidor ens la deixava davant de la comissaria». Avui, a les portes tancades del que va ser la comissaria del Cos Nacional de Policia, al carrer Fonèria, les restes dels cartells electorals d'En Comú Podem: «Si vols solucions, vota...».

La llibreria-papereria E. Navarro, de 1955, és un dels comerços històrics dels barris de La Marina. Altres *pata negra* dels temps de camps i llambordes: la carnisseria Àngel i Montse, el bar Jaume, la farmàcia Germán Jiménez Andreu, la drogueria Ramiro López, l'estanc de Port...

Comparteixen els mateixos principis d'E. Navarro: «1. Servei i atenció; 2. Educació i honradesa; 3. Dedicació i professionalitat, i 4. Haver aconseguit fer veritables amics entre la clientela».

Cap altra llibreria als barris. Va haver-hi intents. Sí, hi ha altres espais amb alguns exemplars, però es van quedar en un projecte benintencionat.

I els quioscos, els herois durant el confinament, van caient, un darrere l'altre.

Els volums més propers a E. Navarro romanen en les prestatgeries de la biblioteca Francesc Candel, a l'antiga fàbrica de Philips.

Els llibres tancats són llibres que eternament passen la quarantena.

Els llibres oberts ens fan lliures. Sanen. ■